

Spolek přátel Národního divadla Brno

www.spndb.cz

Vážení a milí přátelé – opery, baletu a činohry,

přijměte pozvání na 7. března 2019, 19 hod. do Křišťálového sálu Staré radnice na

Písně ruského romantismu

v podání **mezzosopranistky Veroniky Hajnové – Fialové a klavíristky Galiny Aleshkevich.**

Jejich hostem bude **Robert Kružík**, tentokrát jako violoncellista.

Jméno P. I. Čajkovského si většina lidí spojí s jeho operním dílem. Ale tento představitel pozdního romantismu je také autorem řady krásných písní plných typické ruské zádumčivosti a rozmáchlých melodií. Stejně je tomu i u známého klavíristy a skladatele Sergeje Rachmaninova. Další z řady písňových recitálů sólistů Janáčkovy opery NdB v letošní sezoně bude patřit jejich písňové tvorbě.

Již nyní Vás zveme na další spolkovou akci:

16. dubna v 17 hod. v divadelním sále Reduty

přivítáme mladé tanečnice – představí se jako už tradičně studenti brněnské Taneční konzervatoře.

Na květen 2019 plánujeme poslední setkání v této sezoně. Měl by za námi přijít nový šéf činohry NdB Milan Šotek. Podrobnosti uvedeme v dalších Zpravodajích.

Zprávy výboru:

Výborové schůze se konají každou první středu v měsíci v Divadle Reduta, a to v době 16,00 – 17,30 hod. Možné je v této době přihlašování nových členů a také lze už platit členské příspěvky. Další termíny placení příspěvků zveřejníme v příštím Zpravodaji.

Naši jubilanti v březnu 2019 (kulaté a půlkulaté narozeniny v pořadí dle členských čísel)

Ing. Beránek Rostislav	Pernicová Pavlína	Mgr. Perůtková Kateřina
Ing. Chládek Jiří	Kuchařová Vladimíra	Straková Irena
Rusínová Marie	Mgr. Fukanová Pavla	Komůrková Anna

Vážení jubilanti, členové výboru SPNdB Vám upřímně přejí, abyste mohli každý den začínat radostným očekáváním nejrůznějších úkolů a setkání, která na Vás čekají. Ať máte také potřebné zdraví a trpělivost snést to, co Vám bude připadat obtížné nebo zbytečné.

AKTUÁLNĚ:

✚ 26. 2. 2019 zemřel český herec a filmový producent Jiří Pomeje. Narodil se 13. 12. 1964 v Českých Budějovicích. Roku 1992 založil společnost Fronda film. Producenty se podílel např. na filmech *Princezna ze mlejna* (1994), *Z pekla štěstí* (1999) či *Andělská tvář* (2002).

✚ 28. 2. 2019 zemřel v Brně český filmový a divadelní herec Jiří Pecha. Narodil se 12. 11. 1944 v Třebíči. Spolu s Bolkem Polívkou založili brněnské Divadlo Husa na provázku. Od roku 1997 zde ztvárňoval roli babičky v inscenaci *Babička – fetišistická revue*, za kterou téhož roku obdržel speciální Cenu Alfréda Radoka za „mužský herecký výkon v ženské roli“. Hrál např. i ve filmech *Balada pro banditu*, *Lotrando a Zubejda* a *Pupendo*.

Premiéry v březnu:

► 8. března 2019, 19 hod., Janáčkovovo divadlo - balet: **Sergej Prokofjev: *Romeo a Julie***. K 80. výročí brněnské světové premiéry. Choreografie Mário Radačovský, režie Martin Glaser, scéna Marek Hollý, kostýmy Alexandra Grusková.

Před osmdesáti lety, přesně 30. prosince 1938, mělo v Mahenově divadle premiéru dílo světových rozměrů, dnes jeden z nejhranějších a nejslavnějších baletů vůbec, taneční drama Sergeje Prokofjeva *Romeo a Julie*. Choreografem byla legenda brněnského baletu Ivo Váňa Psota. Julii tančila Zora Šemberová. Málokterý baletní soubor se může pochlubit skutečností, že uvedl ve své historii ve světové premiéře dílo, které se stalo jedním z nejhranějších baletů na světě. Balet NdB takový titul má a právem i povinností patří k nejuváděnějším v jeho repertoáru. Aktuální uvedení bude již sedmou premiérovou inscenací od r. 1938. Taneční zpracování Shakespearova dramatu je velmi oblíbené a mnozí proslulí choreografové vytvořili během 20. století legendární inscenace hrané po celém světě dodnes. Důvod, proč tomu tak je, lze hledat nejen ve věčně rezonujícím tématu tragické lásky, ale i v nádherné hudbě Sergeje Prokofjeva, která je považována za jeden z nejkrásnějších baletních opusů vůbec. A nová brněnská inscenace? Je klasická ve svém obsahu. Je příběhem mládí, prvního vzplanutí, vášně. Příběhem o nebezpečí slepých ideálů, o souboji snu a reality, o tíze společenských konvencí a nesmrtnosti touhy a lásky. Záměrem tvůrců je ale zpracovat předlohu do tanečně současného tvaru, aktuálního, rezonujícího s vkusem dnešního baletního diváka. (K. Littera – kráceno).

► Česká premiéra 22. března 2019 v 19 hod. v Divadle Reduta: **Rudolf Těsnohlídek, Iva Klestilová, Zoja Mikotová – „Mne blesk se dotekl“**. (Polozapomenuté osudy muže, jehož život bolel.) Životní příběh Rudolfa Těsnohlídka, plný tajemství, osobních tragédií, připomene inscenace v rámci volného cyklu *Spilání Brnu*. Od smrti autora proslulé *Lišky Bystroušky*, který spojil svůj život s Brnem a jeho okolím, uplynulo v r. 2018 devadesát let. Režie inscenace: Zoja Mikotová.

Divadelní jubilea, vzpomínky – březen.

☞ 2. 3. 1824 se narodil skladatel, dirigent a klavírní virtuos **Bedřich Smetana** (†12. 5. 1884). V r. 1848 si v Praze zřídil Hudební ústav. V l. 1856 – 61 působil v Göteborgu jako sbormistr a učitel klavíru, později jako ředitel filharmonické společnosti. Po návratu do Prahy soukromě vyučoval, dirigoval koncerty *Umělecké besedy*, byl sbormistrem *Hlaholu*, vedl hudební ústav. Od r. 1864 byl hudebním referentem *Národních listů*, v r. 1872 se marně ucházel o místo ředitele pražské konzervatoře, od r. 1866 byl kapelníkem *Prozatímního divadla*, v r. 1872 byl jmenován uměleckým ředitelem české opery. V r. 1874 se u něho začaly projevovat poruchy sluchu, k úplnému ohluchnutí došlo až v červnu 1877. Ještě v září 1881 dirigoval ouverturu k *Libuši* na koncertě ve prospěch obnovení ND. 4. října téhož roku vystoupil na koncertě v Písku na veřejnosti naposled. Zemřel v ústavu pro choromyslné. Opery: *Braniboři v Čechách*, *Prodaná nevěsta*, *Dalibor*, *Libuše*, *Dvě vdovy*, *Hubička*, *Tajemství*, *Čertova stěna*, *Viola (nedokončena)*. Za připomenutí stojí cyklus symfonických básní *Má vlast*, který zaznívá vždy na zahajovacím koncertě Pražského jara v úmrtí den B. Smetany 12. května.

☞ 4. 3. 1944 se narodila emeritní členka baletního souboru Brno, dlouholetá vynikající primabalerína Jarmila Bařinková. Měla to štěstí, že ji neminuly krásné role a mohla tančit s opravdovými osobnostmi své doby (L. Kotzian, K. Janečka, Z. Hanzlovský, Z. Kárný, J. Kyselák, I. Vejsada, J. Kubálek...). Z rolí: Odetta a Odilie (*Labutí jezero*), Eva (*Stvoření světa*), Kateřina (*Kamenný kvítek*), Prelude (*Sylfidy*). Desdemona (*Otello*), Mášinka – princezna (*Louskáček*), Indická krasavice (*Sedm krasavic*), Věštice (*Svěcení jara*), 1. žena harému (*Íkaros*), Černá královna (*Šach králi*), Princezna (*Pohádka o Honzovi*), Líza (*Marná opatrnost*), Runa (*Radúz a Mahulena*), Myrtha (*Giselle*), Tolgonaj (*Matčino pole*), Frygie (*Spartakus*)...

☞ 11. 3. 1914 se narodil tenorista Rudolf Vonásek (†12. 11. 1995). Uměleckou dráhu začal v Olomouci, byl stálým hostem brněnské opery, od r. 1945 člen Divadla 5. května, v l. 1948 – 78 sólista ND Praha. Z rolí: Don Ottavio, Vítek, Don José, Alfréd, Jíra, později Vašek, Skřivánek, Michálek, Basilio... Překládal operní libreta.

☞ 12. 3. 1844 se narodil skladatel a dirigent Mořic Anger (†2. 8. 1905). Kompozici studoval u J. B. Foerstra. Dirigoval v Plzni, Salcburku, Vídni, Olomouci, od r. 1881 druhý dirigent ND Praha. Specializoval se na italský a francouzský repertoár (dirigoval pražskou premiéru Verdiho *Otella*). Napsal opery *Viola* a *Záletníci*.

☞ 15. 3. 1964 se narodil emeritní sólista brněnského baletu Mgr. Boris Hanák, který svoje bohaté zkušenosti předává jako pedagog Taneční konzervatoře Brno. Z rolí: Modrý pták, Albert, Princ (*Labutí jezero*), *Spící krasavice*, *Zlatovláska*), Milenec (*Edit Piaf*), Kadet a Skot (*Ples kadetů*), Osud (*Notre dame de Paris*), Alexis (*Natálie*), Kain (*Věčné písně*) a mnoho dalších.

☞ 15. 3. 1859 se narodila sopranistka Irma Reichová (†5. 6. 1930). Po prvním veřejném vystoupení r. 1879 jí byla nabídnuta smlouva do tří divadel. Vybrala si Teplice. Odtud r. 1880 přestoupila do Prozatímního divadla. Byla první Krasavou v zahajovacím představení *Libuše* v ND, první českou Carmen. Od r. 1884 byla angažována v Budapešti.

☞ 18. 3. 1949 se narodil barytonista Richard Haan. Studoval soukromě u R. Tučka, později v Bulharsku. První angažmá nastoupil v Ústí n. Labem, v l. 1982 – 84 zpíval v Olomouci, 1985 – 90 v Brně, 1990 – 93 v Bratislavě, poté opět v Brně před odchodem do Prahy. Je řazen mezi nejúspěšnější české barytonisty. Má výbornou pěveckou techniku a dobré předpoklady fyzické i herecké. Z rolí: Don Giovanni, Nabucco, Macbeth, Luna, Rodrigo, Rigoletto, Scarpia, Eugen Oněgin, Wolfram, Holand'an, král Vladislav, Revírník... Pedagogicky působil na JAMU.

☞ 18. 3. 1884 se narodil dirigent Josef Charvát (†23. 2. 1945). Absolvent brněnské varhanické školy (žák L. Janáčka) dirigoval v brněnské opeře (1905 – 12), ve Východočeském divadle, Švandově

divadle v Praze, Č. Budějovicích, od r. 1923 angažován v pražském ND. Byl zkušeným praktikem, specializoval se na český repertoár.

☞ 20. 3. 1964 zemřel Karel Nedbal (*28. 10. 1888), dirigent, vynikající osobnost, pozoruhodně vzdělaný, pracovitý, romanticky intuitivní až exaltovaný typ. Působíště: Záhřeb, Plzeň, Praha, Olomouc, Bratislava, 1938 – 40 Brno, opět Olomouc, 1945 – 58 pražské ND. Jeho umění bylo mnohokrát oceněno i v cizině (Vídeň, Barcelona atd.). Napsal cennou knihu vzpomínek *Půl století s českou operou*.

☞ 22. 3. 1999 zemřel basista Václav Halíř (*28. 9. 1926). Absolvent brněnskou konzervatoř a JAMU, od r. 1953 sólista brněnské opery. Byl všestranně a bohatě nadanou pěveckou osobností, vynikající herecky i pěvecky. Z rolí: Ochs, Holand'an, Dikoj, Revírník, Farář, Dr. Kolenatý, Rychtář... Byl znamenitým interpretem písní.

☞ 26. 3. 1874 se narodil skladatel, dirigent a violista Oskar Nedbal (†24. 12. 1930). V l. 1891 – 1906 první violista Českého kvarteta a dirigent ČF. Jako dirigent hostoval po celé Evropě. Od r. 1906 žil ve Vídni. Od r. 1923 byl šéfem opery v Bratislavě. Proslul zejména svými operetami (*Polská krev, Vinobraní...*) a balety (*Z pohádky do pohádky, Pohádka o Honzovi*). Je autorem jediné opery – *Sedlák Jakub*.

☞ 25. 3. 1929 se narodil skladatel Josef Boháč. Absolvent JAMU, žák V. Petrželky pracoval jako šéfredaktor hudebního vysílání Čs. televize v Praze, 1968 – 71 ředitel vydavatelství Panton, místopředseda výboru Pražského jara, o r. 1979 tajemník Svazu čs. skladatelů. Opery: *Námluvy, Oči, Goya, Zvířátka a Petrovští, Zlatá svatba, Rumcajs, Utajené slzy*.

☞ 27. 3. 1884 se narodila Marie Fialová – Nussbaumová (†20. 3. 1963). Získala široké hudební vzdělání. V brněnské opeře debutovala r. 1909. Byla znamenitou Violetou, Manon, Leonorou, Markétkou, Lakmé. Z českého repertoáru zpívala Karolinu, Porcii ve Foerstrově *Jessice* a Kněžnu v Novákově *Dědově odkazu*. V r. 1930 uměleckou kariéru ukončila.

☞ 31. 3. 2004 zemřel tenorista Zdeněk Soušek (*20. 10. 1913). Vystudoval práva, zpěv se učil soukromě. Od r. 1941 byl sboristou v Brně, od r. 1942 angažován do Ostravy na lyrický obor. Od r. 1949 působil v Brně, kde zpíval především český repertoár (Vašek, Vítek, Michálek, Benda, Matěj Brouček, Rehtor). Byl přemýšlivým a citlivým umělcem. Svoje zkušenosti předával jako pedagog i jako publicista.

Osobnosti světové hudby.

🎵 9. 3. 1924 se narodil bulharský dirigent a skladatel Konstantin Iljev. Po absolutoriu sofijské hudební akademie studoval na pražské AMU skladbu u A. Háby a J. Řídkého, dirigování u V. Talicha. Po návratu do Bulharska pracoval jako dirigent sofijského baletu a Symfonického orchestru ve Varně. V r. 1956 nastoupil u Sofijské státní filharmonie od r. 1962 jako šéfdirigent. Je autorem 5. symfonií, opery, smyčcových kvartetů aj.

🎵 10. 3. 1749 se narodil italský libretista Lorenzo Da Ponte (†17. 8. 1838). V r. 1774 se stal v Trevisu profesorem klasické literatury. O pět let později byl pro kritiku současného společenského řádu v nepřítomnosti odsouzen k patnáctiletému vyhnanství. Usadil se ve Vídni a r. 1783 se stal dvorním básníkem. Pro Mozarta napsal libreta *Figarovy svatby, Dona Giovanniho* a *Così fan tutte*. Propuštěn novým panovníkem, usadil se v Londýně, ale neutěšené finanční poměry ho vyhnaly do Ameriky, kde se živil výukou italštiny. Vedle 36. operních libret napsal *Paměti*, v nichž mj. ocenil znalectví pražského operního publika (v Praze se účastnil příprav premiéry *Dona Giovanniho*).

🎵 18. 3. 1844 se narodil ruský skladatel a pedagog Nikolaj Rimskij–Korsakov (†21. 6. 1908). Byl především operním autorem: *Pskoviťanka, Májová noc, Sněguročka, Štědrovečerní noc, Sadko, Carova nevěsta, Pohádka o caru Saltánovi, Nesmrtelný Kaščeje, Pan vojvoda, Pověst o neviditelném městě*

Kitěži a panně Fevronii, Zlatý kohoutek. Skladatel také dokončil a instrumentoval řadu děl Musorgského, Dargomyžského a Borodina. Učebnice instrumentace byla vydána až posmrtně podobně jako jeho memoáry *Letopis mého hudebního života*.

♫ 14. 3. 1804 se narodil Johann Strauss st., rakouský kapelník a skladatel (†25. 9. 1849). V r. 1826 založil orchestr, který dovedl k nebývalé úrovni a podnikal s ním četná zahraniční turné, úspěšná zvláště ve Francii a Anglii, kde se podílel i na oslavách korunovace královny Viktorie. V Praze koncertoval v letech 1834, 1836, 1845 a 1849. Svými 152 valčíky získal titul „otec valčíků“. Doma ztratil mnoho sympatií postojem k revolučním událostem r. 1848 (*Pochod Radeckého*), kdy zůstal věren straně císaře, který mu krátce před tím udělil nový úřad – ředitel dvorních plesů.

♫ 21. 3. 1934 zemřel rakouský skladatel a pedagog, dirigent Franz Schreker (*23. 3. 1878). V r. 1912 byl jmenován profesorem skladby na vídeňské hudební akademii, od r. 1920 řídil vysokou hudební školu v Berlíně. K jeho žákům patřili: A. Hába a E. Křenek. Ve Vídni umělecky podporoval Schönberga a měl vliv na vývoj Bergův. Z jeho tvorby měly největší ohlas opery (např. *Hledač pokladů*), ale nedostatek tvarové a formové vyrovnanosti způsobil, že díla záhy zmizela ze scény.

♫ 21. 3. 1839 se narodil ruský skladatel Modest Petrovič Musorgskij (†28. 3. 1881). Jako civilní zaměstnanec soukromě studoval skladbu. Stal se členem umělecké skupiny *Mocná hrstka*. Po písňových cyklech *Bez slunce a Písně a tance smrti* se významným dramatickým pokusem stalo zhudebnění 1. jednání Gogolovy *Ženitby*. Týž rok (1868) začal komponovat *Borise Godunova* (premiéru v r. 1874 řídil E. Nápravník). Další operu *Chovanština* dokončil a instrumentoval Rimskij – Korsakov. Nedokončený zůstal pokus o komickou operu *Soročinskij jarmark*.

♫ 30. 3. 1924 se narodil chorvatský skladatel Milko Kelemen. Jako profesor záhřebské konzervatoře (1953 – 1965) dal podnět k pořádání Záhřebského bienále jako mezinárodního festivalu soudobé hudby. Od r. 1973 vedl kompoziční třídu na vysoké hudební škole ve Stuttgartu a stal se profesorem düsseldorfské konzervatoře. Napsal 3 opery: *Nový nájemník, Král Ubu a Stav obležení*. V r. 1964 měl premiéru jeho „abstraktní“ balet na námět G. Lorcy *Las apasionadas*. Rozsáhlá je i jeho tvorba instrumentální.

Co chybělo v minulých Zpravodajích.

♠ 10. 2. 1919 se narodil Miroslav Doležal (†12. 4. 2009), člen Činohry ND Praha (1948 – 1990). Disponoval melodickým barytonem, proto se uplatňoval také jako recitátor, účinkoval v rozhlase, působil pedagogicky. Miloval operu a sport (r. 2000 získal Olympijský řád za celoživotní činnost ve sportu).

♠ 18. 2. 1924 se narodil tanečník, choreograf, pedagog Luboš Ogoun (†14. 2. 2009). Svůj život věnoval nejen baletu, ale i sportu a gymnastice. Jeho umělecká tvorba je spojena s Brnem (1961 choreograf a šéf baletního souboru, podruhé 1968 – 1970 jako šéf, poté jen jako choreograf) a s Laternou magikou v r. 1998 získal cenu Nadace ČLF za celoživotní tvorbu.

♠ 22. 2. 1919 se narodil Jiří Pauer, hudební skladatel, umělecký šéf Opery ND Praha (1965 – 67), ředitel ND (1979 – 89). Je autorem oper i baletů (*Žvanivý slimejš, Zuzana Vojířová, Zdravý nemocný, Ferda Mravenec...*). Zemřel 21. 12. 2007.

♠ 27. 2. 1869 se narodil Achille Viscusi (†1. 7. 1945), který byl v l. 1901 – 1912 prvním tanečníkem, baletním mistrem a choreografem ND Praha.

♠ 21. 1. 2019 zemřela Marie Kyselková (*20. 8. 1935), herečka, jejíž jedinou rolí ve filmu byla princezna Lada ve filmu *Princezna se zlatou hvězdou na čele*.

♠ 26. 1. 2019 zemřel dlouholetý člen činohry pražského ND Luděk Munzar (*20. 3. 1933), též televizní a filmový herec, vynikající dabér. Za celoživotní mistrovství byl poctěn cenou Thálie, odnesl si i Cenu Františka Filipovského za dabing.

♠ 5. 2. 2019 zemřel filmový režisér Václav Vorlíček (*3. 6. 1930). Jistě máte v paměti některé z jeho opravdu nezapomenutelných filmů jako je *Popelka*, *Což takhle dát si špenát*, *Pane, vy jste vdova* a další.

♠ Ve věku 80 let zemřel počátkem února herec a dabér Petr Oliva.

♠ 18. 2. 2019 zemřel ve věku 85 let kameraman Stanislav Milota.

♠ 2. února oslavil 80. narozeniny herec Ladislav Mrkvička, člen činohry ND Praha od r. 1991, kam přešel po úspěšných letech v Divadle Petra Bezruče, v Divadle S. K. Neumanna a Divadle Na zábradlí. Má na svém kontě desítky rolí ve filmech a televizních inscenacích a seriálech. V r. 2012 získal ocenění Za celoživotní mistrovství v dabingu. V r. 2015 udělila nadace *Život umělce* L. Mrkvičkovi cenu Senior Prix za celoživotní mistrovství.

♠ 21. 12. 2018 náhle zemřela autorka janáčkovských publikací Eva Drlíková (*19. 7. 1946). Stala se redaktorkou hudebního měsíčníku *Opus musicum* a spolu s Jiřím Fukačem určili ráz této revue. Do širšího povědomí se E. Drlíková zapsala jako organizátorka dvou brněnských hudebních festivalů věnovaných osobnosti skladatele Wolfganga Korngolda, jako autorka expozice v Janáčkově domku v Hukvaldech a řady janáčkovských publikací. Byla ředitelkou Nadace Leoše Janáčka, která vznikla v r. 1991. Úkolem Nadace je rozvoj hodnot spočívajících v celoživotním Janáčkově díle. Stará se o Janáčkovu dílo, vydává praktické i kritické edice, ale také pečuje o výchovu a růst mladých interpretů Janáčkovy hudby. Posledním počinem E. Drlíkové se stala faksimilovaná Janáčková autobiografie *Moje putování*.

Z domova.

 Ukrajinský tenorista Eduard Martynyuk se v uplynulé sezoně představil v brněnské opeře jako vynikající interpret náročné role Heřmana v Čajkovského *Pikové dámě*, kterou ztvárnil i v Curychu, Budapešti či ve Velkém divadle v Moskvě. Nyní se vrací na brněnské jeviště, aby v Janáčkově divadle ve čtyřech představeních Gounodovy opery *Faust a Markéta* (27. a 30. 3. 2019, 17. 4. a 2. 5. 2019) předvedl postavu stárnoucího učence, který hledá mládí a lásku – doktora Fausta. Vynikající inscenace režiséra Jiřího Heřmana vznikla původně pro pavilon P brněnského výstaviště.

 28. ročník Mezinárodního hudebního festivalu Český Krumlov zahájil koncem prosince 2018 předprodej vstupenek. Festival se koná od 19. 7. do 10. 8. 2019 a obsáhne 23 koncertů. Zahájení bude patřit výpravnému projektu *Venuše a žínky* s hudbou J. B. Lullyho. Festival se vrací po pěti letech do Barokního divadla, kde bude uvedena Händelova opera *Terpsichore* v provedení souboru *Musica Florea*. V Pivovarské zahradě vystoupí americký vokální soubor *Také 6*, přijedou američtí muzikáloví zpěváci a bude uvedena i *Michael Jackson Symphony* s *Moondance Orchestra* Martina Kumžáka. Mezi sólisty klasické hudby budou i houslisté Ivan Ženatý a Bohuslav Matoušek, zazpívá Edita Randová.

 Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka zve do velkých koncertních sál, sakrálních prostor, zámku, hornického muzea, rozhlasového studia nebo open air prostor v Hukvaldech. Festival zahájí 28. 5. 2019 Symfonický orchestr Českého rozhlasu a nejmladší zástupce slavné dirigentské rodiny Kristjan Järvi. Po dobu pěti týdnů se v Ostravě, Hukvaldech a dalších deseti okolních městech představí velká řada uměleckých osobností. Cílem MHF L. Janáčka konaného do 1. 7. 2019 bude prezentace nejen Janáčkových děl na co nejvyšší úrovni, ale i propagace české hudební tvorby jako celku. To vše v kontextu vývoje světové hudby.

 Händelovo oratorium *Saul* zaznělo 16. 1. 2019 v brněnském Besedním domě. 8. 2. 2019 si ho vyslechli posluchači v pražském Rudolfinu. V Brně uvedli nové nastudování slavného oratoria na den přesně 280 let od londýnské premiéry. Coby izraelský král Saul vystoupil sólista Vídeňské opery a MET Adam Plachetka a po jeho boku král David v podání světového kontratenoristy Andrease Scholla. Spolu s nimi se představily sopranistky Natalie Rubis a Kristýna Vylíčilová. Orchester a sbor *Czech Ensemble Baroque* řídil Roman Válek. 30. 6. 2019 se uskuteční koncertní provedení oratoria na zámku v Holešově. V produkci Hudebního festivalu Znojmo vznikne scénická podoba v režii T. Pilaře, jejíž premiéra 25. 7. 2019 bude vrcholem 15. ročníku festivalu.

 Pražský komorní balet, největší české nezávislé profesionální taneční těleso a soubor *Balet Praha Junior* Tanečního centra Praha uvedl 9. 1. 2019 na Nové scéně ND společné představení, které bylo nazváno *Re-start 2019*. Komponovaný večer byl originální kolekcí jednoaktových baletů. První polovina večera byla věnována inscenaci *Svět sedmikrásek*. Pro Pražský komorní balet ji exkluzivně postavil Jiří Pokorný. Jako druhé v pořadí se představilo dílo *Důvěrná místa* belgického choreografa Samuela Delvauxe, které oslavuje skladatele Leoše Janáčka. Následovala světová premiéra skandinávské choreografky Lidie Wos s názvem *Nový začátek*. Večer uzavřela *Chvilka POEzie*, taneční horor na motivy básně E. A. Poea *Havran* – choreografie Marek Svobodník.

 V pražské Lucerně byli 10. 12. 2018 vyhlášení vítězové skladatelské soutěže, kterou vyhlásila Česká filharmonie a kterou inicioval před lety Jiří Bělohlávek. Druhý ročník soutěže pro skladatele z ČR i Slovenska vyhrála Jana Vörösová se skladbou *Písň vrbového proutku*. Druhý byl Matouš Hejl s dílem *Crossings* a třetí Adrián Demoč se skladbou *Neha*; ČF je uvede do konce r. 2019. Po vyhlášení následovala předpremiéra nového dokumentu o J. Bělohlávkovi „*Když já tak rád diriguju...*“. Snímek bude uveden na podzim v ČT.

 Ve dnech 28. 2. – 28. 3. 2019 se koná 39. ročník festivalu „*Smetanovské dny*“ v Plzni.

 Pardubické hudební jaro se bude konat ve dnech 11. 3. – 5. 5. 2019. Jde o 41. ročník tohoto mezinárodního hudebního festivalu. Mimo jiné se představí:

- Významní absolventi ZUŠ Pardubice (ke 100. výročí hudebního školství v Pardubicích)

Simona Šaturová a Petr Nekoranec (večer slavných árií, koncert ke 40. výročí Konzervatoře Pardubice)

Gabriela Beňáčková a Lubomír Brabec (kytara)

Komorní filharmonie Pardubice (slavnostní koncert k jejímu 50. výročí)

Bohéma – operní soubor divadla F. X. Šaldy Liberec

Massenetova Thais – operní soubor divadla F. X. Šaldy

 České kulturní slavnosti – významný cyklus festivalů konaný na území celé ČR se letos těší už své osmnáctileté existence. Festivaly jsou pořádány Českou kulturou, z. s. ve spolupráci s jednotlivými městy v místech jejich konání (Tanvaldské hudební jaro, Bystřické zámecké slavnosti, Vivat varhany Slavonice, Malostranské komorní slavnosti, Mladé pódium). Jednotlivé festivaly každoročně nabízejí publiku výběr předních českých i zahraničních interpretů.

 Jako zrození hvězdy označil jeden z kritiků debut sopranistky Zuzany Markové v titulní roli Donizettiho opery *Lucie z Lammermooru* v r. 2014 v Marseille. To jí bylo 25 let. Dnes se její jméno najde v hracích plánech divadel v Benátkách, Janově, Florencii, Salernu, Palermu, Kolíně nad Rýnem... Po absolutoriu konzervatoře a pár sezonách v ostravské opeře odešla pěvkyně do zahraničí. 5. 11. 2018 vystoupila ve Smetanově síni pražského Obecního domu v cyklu *Hvězdy světové opery* skutečně jako hvězda – svrchovaná profesionalita, zvládnutá pěvecká technika bel canta, měkce znějící soprán, perlivé koloratury... Jejím partnerem na koncertě byl italský barytonista Simone Piazzola, sólista předních operních domů. Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK řídil italský dirigent Francesco Ivan Ciampa.

 Opera ND Praha v průběhu ledna absolvovala turné po Japonsku s inscenací Mozartovy opery *Figarova svatba*. V Japonsku odehrála 14 představení v 10. městech včetně Tokia a Ósaky.

 Pěvec Luděk Vele se na konci r. 2018 rozloučil s jevištěm ND Praha jako stálý člen souboru a sólista Opery ND. Do angažmá nastoupil v r. 1983. Na svém kontě má řadu významných rolí basového oboru. Je laureátem cen Thálie 1995 a 1996.

 Balet pražského ND vkročil do r. 2019 velkolepě. Hned poté, co uzavřel sérii osmnácti vyprodaných repríz inscenace *Louskáček*, odcestoval soubor na turné do jihošpanělské Andalusie. Do krásného historického města Sevilla přivezl výpravný balet *La Bayadère*. Bylo zážitkem sklízet ovace jednoho tisíce a osmi set nadšených španělských diváků.

 ND Praha uvádí 28. a 29. března 2019 třináctou verzi *Labutího jezera* na této scéně. Poprvé budou na uvedení tohoto stěžejního díla Johna Cranka spolupracovat místní tvůrci. O kostýmy se postará Josef Jelínek, o scénografii Martin Černý. Crankova verze je neobyčejná a zároveň jednoduchá. Je to jeden z nejdůležitějších baletů, které neodmyslitelně patří do repertoáru všech velkých divadelních domů. Soubor Baletu ND tak na jeviště přináší dílo zásadního významu, je to milník, který v kombinaci s ostatními tituly rozšiřuje dramaturgii souboru. ND je hrdé na to, že po Stuttgartském baletu je prvním velkým souborem na světě, který má Crankovu verzi *Labutího jezera* v repertoáru. *Labutí jezero* je fenomén. Žádný soubor, který se chce dotknout samých základů baletního umění, se bez tohoto tradičního díla neobejde.

 Mezinárodní pěvecká soutěž Antonína Dvořáka v Karlových Varech neměla ve finále ani jednoho tenoristu. 55. ročník hostil více než 100 mladých pěvců z 26. zemí světa od Japonska přes Švýcarsko po USA. V porotě se sešli přední pěvečtí pedagogové, pěvci, experti a zástupci divadel i ze Slovenska, Německa, Itálie a USA. Po létech porotě opět předsedala Eva Randová. V hlavní kategorii s 50. adepty prošlo do finále dvanáct nejvyspělejších pěvců z devíti zemí. Nejlepší dostali nabídky k účinkování. Pražské jaro projevilo zájem o Petru Vondrovou, operní divadla pozvala do Prahy Darju Rositskou (Rusko), do Ostravy Lauru Teivaneovou (Lotyšsko) a do Plzně Andrije Kharlamova (Ukrajina).

 Wagnerova Lohengrina v ND Praha ozdobily 22. a 24. února 2019 operní hvězdy. Pod taktovkou dirigenta Constantina Trinkse výjimečně vystoupil jeden z nejuznávanějších wagnerovských tenoristů současnosti Andreas Schager jako Lohengrin a skvělý německý barytonista Thomas Johannes Mayer jako Friedrich von Telramund. Ženských pěveckých rolí se zhostily vynikající české sólistky Dana Burešová a Eliška Weissová. (Přidáme, že na textu k této opeře začal R. Wagner pracovat během svého pobytu v Mariánských Lázních. Kompozici se věnoval od května 1846 do dubna 1848. Na jeviště byla opera poprvé uvedena ve Velkovévodském dvorním divadle ve Výmaru 28. srpna 1850. Dirigentem byl Ferenc Liszt, skladatel, klavírní virtuos a pozdější Wagnerův tchán. Česká premiéra byla 25. února 1856 ve Stavovském divadle za řízení Františka Škroupa.)

 14. 12. 2018 uvedl operní soubor Moravského divadla v Olomouci po dlouhých 23. letech Janáčkovu snad nejhranější operu – *Její pastorkyňu*. V režii Václava Málka vystoupili ve stěžejních rolích: Radoslava Mičová (Jenůfa), Magda Málková (Kostelníčka), Juraj Nociar (Števa), Jakub Rousek (Laco). Hudebně operu nastudoval a dirigoval Tomáš Hanák.

Ze světa.

 Sopranistka Olga Jelínková přivítala rok 2019 na novoročním koncertě opery Sárského státního divadla v německém Saarbrückenu, kde od sezony 2018/19 působí ve stálém angažmá. Dosud se tam představila mj. jako Violetta (*La traviata*) a Královna noci (*Kouzelná flétna*). 19. 1. 2019 poprvé vytvořila roli Dircé v Cherubiniho opeře *Médea*. Hostuje v operních domech v Mannheimu a Saské

Kamenici, u nás v pražském ND, ND moravsko-slezském v Ostravě a v Moravském divadle v Olomouci.

✂ Sopranistka Zuzana Marková debutovala 4. 1. 2019 ve Frankfurtské opeře, a to jako Elvíra v Belliniho *Puritánech*. Role Elvíry, kterou poprvé zpívala v opeře v Curychu v prosinci 2016, ji čeká také v červnu 2019 v Opéra Royal de Wallonie v belgickém Lutychu. V r. 2019 se Zuzana Marková představí jako Verdiho Violetta v Atlanta Opera a v benátském Teatro La Fenice a jako Gilda (*Rigoletto*) v Opéra de Massy. V Praze vystoupila s velkým úspěchem 5. 11. 2018 ve Smetanově síni s tenoristou Simonem Piazzolou v cyklu agentury *Nachtigall Artist*.

✂ Harfenistka Jana Boušková se stala profesorkou londýnské Royal of Music. Mezinárodně renomovaná umělkyně sklízí úspěchy nejen jako interpretka, ale také na poli pedagogiky. Sólistka České filharmonie je docentkou na AMU v Praze, vyučuje na Královské konzervatoři v Bruselu a je lektorkou na dalších prestižních školách včetně Indiana University v USA nebo Haute École de Musique v Ženevě. V prosinci 2018 vyhrála konkurs do pedagogického sboru na slavné Royal College of Music v Londýně.

✂ Vídeňští filharmonikové a label Sony Classical se dohodli na pokračování spolupráce zahájené r. 2012. Spolupráce se týká tradičních novoročních koncertů 1. 1. ve vídeňském Musikverein. Záznamy budou nyní zpřístupněny na CD, DVD, vinylových deskách a formou streamování. Nově bude Sony natáčet také letní noční koncerty v Schönbrunnu.

✂ Vídeňští filharmonikové si 1. 1. 2019 vybrali příštího dirigenta svého slavného Novoročního koncertu. 1. 1. 2020 se koncert uskuteční pod taktovkou Andrise Nelsonse. Tento lotyšský dirigent (*1978) stojí v čele Bostonských symfoniků. S Vídeňskými filharmoniky pravidelně spolupracuje. Tento orchestr dirigoval nejen ve Vídni, ale také na Salcburském festivalu a na turné v zahraničí (Japonsko, Francie, USA, Německo, Čína).

✂ Vídeň, Staatsoper – Hector Berlioz: *Trójané*, premiéra 14. 10. 2018. Velká francouzská opera H. Berlioze *Trójané* je obrovské dílo. V podstatě vydá na dvě opery, které je možné hrát samostatně a taky se tak uvádějí. Touto operou se skladatel vyznal ze svého obdivu k antické historii, neboť je tvůrcem nejen hudby, ale i libreta, psaného podle eposu *Aeneas Publia Vergilia Mara*. - První část – *Dobytí Tróje*. Hlavní ženskou postavu věštkyňe Kassandry vytvořila Anna Antonacci z Ferrary. Choreba ztvárnil český barytonista Adam Plachetka. Hlas amerického tenoristy Brandona Jovanoviche v roli Aenea zněl nosně a zvučně. – Druhá část – *Trójané v Kartágu*. Královnu Didonu ztělesnila sopranistka Joyce Di Donato. V roli Aenea se představil Brandon Jovanovich. Sestru Didony Annu vynikajícím způsobem podala maďarská mezzosopranistka Szilvie Vörös. Mohutným basem vládl jihokorejský pěvec Jongmin Park v roli ministra Narbala. Rovnocenným partnerem byl představitel kněze Panthuse slovenský basista Peter Kellner.

✂ 22. 12. 2018 nasadila Semperova opera v Drážďanech na repertoár přesně v den 160. Pucciniho narozenin jeho operu *Bohéma*. Poprvé na prknech tohoto operního domu stanula charismatická rumunská sopranistka Angela Gheorghiu jako Mimi. Výtečného partnera dostala v osobě amerického tenoristy Stephena Costella jako Rudolfa. Marcellem byl německý barytonista Christoph Pohl; skladatel Schaudard je největší úloha, v níž dostal šanci představit se drážďánskému publiku mladý český barytonista Jiří Rajniš (od sezony 2017/18 člen tzv. Mladého ansámblu Semperovy opery). Kvarteto pařížských přátel doplnil německý bass Tilmann Rönnebeck. Musettu zpívala ruská lyrická sopranistka Elena Gorshunova. Dirigoval Daniele Callegari.

✂ Britský operní režisér David Pountney obdržel polské občanství jako výraz uznání zásluh o propagaci polské hudby. Jednasedmdesátiletému ředitel Velšské národní opery v Cardiffu předal občanství 5. 1. 2019 na slavnosti ve Varšavě polský ministr kultury. Pountney, který byl v letech 1982 – 1993 šéfredisérem londýnské Anglické národní opery, v l. 2003 – 2014 intendantem operního

festivalu v Bregenzu a pracoval v mnoha operních domech (i v Praze) řekl, že je na své úzké kontakty s polskou kulturou velmi hrdý. V posledních deseti letech režíroval řadu oper polských autorů. V r. 2013 obdržel rytířský kříž Polského řádu za zásluhy o propagaci polské kultury.

✂ Dva hvězdní dirigenti, obžalovaní v kampani #MeToo, jsou zpět na pódiu. První je Daniel Gatti (*1961), kterého z místa šéfa propustil 2. 8. 2018 s okamžitou platností amsterdamský Concertgebouwn Orchestra vzhledem ke stížnostem „hráček orchestru na nevhodné chování jejich šéfa“. Embargo na jeho vystupování jako první zlomil šéfdirigent Bavorského symfonického orchestru Mariss Jansons, který Gattiho pozval ke dvěma koncertům svého orchestru (10. a 11. 10. 2018). Začátkem prosince 2018 byl Gatti jmenován hudebním ředitelem Římské opery, a to s okamžitou platností na tři roky. Intendant opery označil jmenování Gattiho za dovršení „znovuzrození Římské opery“ a prezidentka Fondazione Teatro dell' Opera di Roma charakterizovala Gattiho jako jednoho z největších světových dirigentů. Druhou obětí kampaně byl švýcarský dirigent Charles Dutoit, s nímž přerušil spolupráci Královský filharmonický orchestr v Londýně. Dutoita, který byl šéfdirigentem a uměleckým ředitelem tohoto orchestru, obvinily 21. 12. 2017 tři operní pěvkyně ze sexuálního násilí. Zahraniční orchestry s Dutoitem odmítly vystupovat. I on je zpět, byl jmenován hlavním hostujícím dirigentem Petrohradské filharmonie, a to od května 2019. Šéfdirigentem tohoto orchestru je od r. 1988 Jurij Těmirkanov.

✂ Slavný londýnský festival BBC Proms rozšiřuje své působíště, po úspěšných turné po Austrálii a koncertech v Dubaji, letos také do Japonska – od 30. 10. do 4. 11. 2019 vystoupí v Tokiu a Ósace. Skotský orchestr vystoupí v Japonsku poprvé ve své historii.

Nabídky, informace – březen

Představení NdB v březnu:

Opera:

Janáčkovovo divadlo:

Polská krev: 1. 3. 2019, 19 hod.

Don Carlos: 2. 3. 2019, 19 hod.

Tosca: 14. 3. 2019, 19 hod., 17. 3. 2019, 17 hod.

Láska na dálku: 23. 3., 24. 3. a 29. 3. 2019, 19 hod.

Faust a Markéta: 27. 3. 2019, 18 hod., 30. 3. 2019, 17 hod.

Mahenovo divadlo:

Nápoj lásky: 12. 3. a 21. 3. 2019, 19 hod.

Divadlo Reduta:

Kocour v botách: 6. 3. 2019, 10 hod., 31. 3. 2019, 15 hod.

Dafne: 17. 3. a 19. 3. 2019, 19 hod.

Křišťálový sál Staré radnice:

Recitál Veroniky Hajnové Fialové 7. 3. 2019, 19 hod.

Balet:

Janáčkovovo divadlo:

Romeo a Julie: 8. 3. 2019 – premiéra, 9. 3. 2019, 19 hod., 10. 3. 2019, 17 hod., 15. 3., 16. 3., 28. 3. 2019, 19 hod.

Labutí jezero: 19. 3. a 20. 3. 2019, 19 hod.

Mahenovo divadlo:

Black and White: 26. 3. a 27. 3. 2019, 19 hod.

Činohra:

Mahenovo divadlo:

U kočičí bažiny: 1. 3. 2019, 19 hod. derniéra

Perníková chaloupka: 2. 3., 3. 3. a 17. 3. 2019, 10 hod.

Jánošík Revisited: 2. 3. 2019, 19 hod.

Saturnin: 3. 3. 2019, 19 hod., 4. 3. 2019, 10 hod., 15. 3. 2019, 10 hod. a 19 hod., 23. 3. 2019, 19 hod.

Kdo je pan Schmitt?: 4. 3. 2019, 19 hod.

Něco za něco: 5. 3. 2019, 18 hod.

Milenci nebes: 6. 3. a 14. 3. 2019, 19 hod.

Králova řeč: 7. 3. 2019, 19 hod.

Noc bláznů: 8. 3. 2019, 17 hod., 9. 3. 2019, 17 hod., 13. 3. 2019, 19 hod

Všelijaká koukátka: 9. 3., 10. 3., 23. 3., 24. 3. 2019, 10 hod.

Je třeba zabít Sekala: 10. 3. 2019, 19 hod.

Apartmá v hotelu Plaza: 11. 3., 22. 3. 2019, 19 hod.

Ostrov pokladů: 16. 3. 2019, 14 hod.

Petrolejobé lampy: 18. 3. 2019, 19 hod.

Želary: 30. 3. 2019, 19 hod.

Marie Stuartovna: 31. 3. 2019, 19 hod.

Divadlo Reduta:

Teror: 1. 3. 2019, 19 hod.

Roky a kroky: 3. 3., 14. 3. 2019, 19 hod.

Zemský ráj do na dohled?: 4. 3., 16. 3. 2019, 19 hod.

Věra: 7. 3., 15. 3. 2019, 19 hod.

Vévodkyně a kuchařka: 8. 3. 2019, 19 hod.

Pohádka o nevyřádném dědečkovi: 9. 3. 2019, 14 hod.

Brněnské pověsti: 10. 3. 2019, 19 hod.

Kmeny: 12. 3. 2019, 19 hod.

Improvizovna: 20. 3. 2019, 19 hod.

Mne blesk se dotekl: 22. a 23. 3. 2019, 19 hod. premiéry, 25. 3. 2019, 19 h., 26. 3. 2019, 18 hod.

Veroničín pokoj: 24. 3. 2019, 19 hod.

Kámen a bolest: 29. 3. 2019, 20 hod.

Hosté:

 Kouzelná vyhlídka: 6. 3. 2019, 19 hod., Divadelní spolek *Frída* – Divadlo Reduta

Poslední večere – DEKKADANCERS: 17. 3. 2019, 19 hod. – baletní gangsterka protkaná černým humorem – Mahenovo divadlo

 Rychlé šípy: 29. 3. 2019, 19 hod., Slovácké divadlo – Mahenovo divadlo (v ceně degustace 12 nejlepších vín z vinařství ZLOMEK & VÁVRA)

📖 Na prkna Janáčkova divadla se vrací velké romantické tituly: G. Puccini – *Tosca*, K. Saariho – *Láska na dálku*, Ch. Gounod – *Faust a Markéta* (data viz program).

📖 *Labutí jezero X Black and White*. Oba tituly jsou postaveny na stejném základě Čajkovského nejslavnější baletní partitury *Labutího jezera*. Vedle klasické verze v choreografii R. Strajnera, která je uvedena v obnovené premiéře v nové kostýmní i scénické úpravě, má Balet NdB v repertoáru i moderní zpracování v neoklasické choreografii M. Radačovského. Vedle známého pohádkového příběhu je tu současník, řešící těžkou životní situaci spojenou se zákeřnou chorobou a přeměnou žebříčku životních hodnot. V březnu můžete využít lákavou možnost oba tituly porovnat (data viz program).

📖 Hudba nejstarší opery světa z r. 1598 *La Dafne* se nedochovala. Na základě libreta se skladatel V. Zouhar a T. Hanzlík pokusili o volnou rekonstrukci díla. V magickém světle svící vstupují pěvci přímo mezi diváky. Jediná dvě představení 17. a 19. 3. 2019.

📖 Divadlo zahájilo dárcovskou kampaň – adopci sedadel v Mahenově divadle. První dvě sedadla adoptovala společnost OHL ŽS, a. s., generální partner NdB.

📖 Nový film režiséra J. Ševčíka *Skleněný pokoj* (inspirovaný vilou Tugendhat) bude mít slavnostní premiéru 12. března 2019 v Univerzitním kině Scala. V prostorách kina bude možné zhlédnout i výstavu kostýmů, které pro film navrhla držitelka Českého lva K. Štrbová – Bieliková.

📖 *Janáček Osířelý kos* I. díl (1854 – 1914). Doposud nejrozsáhlejší monografie o celosvětově uznávaném českém hudebním skladateli. Britský muzikolog John Tyrrell představuje Leoše Janáčka v novém světle a nabízí čtenářům jedinečný vhled do života umělce. První svazek monografie sleduje skladatelův život do r. 1914, kdy mu bylo 60 let. (www.nakladatelstvi.hostbrno.cz).

📖 Od 1. března prodává NdB předplatné pro sezonu 2019/20. Je připraveno 15 předplatitelských skupin. Existuje i FlexiAbo – poskládejte si představení, která chcete vidět, vyberte si termíny, které vám vyhovují, sedadla, která se vám líbí. (Více informací: Zákaznické centrum, Dvořákova 11, tel 542 158 120, kde pracovnice centra poradí.)

📖 SUPRAPHON vydal Dvořákovy *Moravské dvojzpěvy*. Simona Šaturová, Markéta Cukrová, Petr Nekoranec – zpěv, Vojtěch Spurný – klavír. Nahráno na klavír A. Dvořáka (Bösendorfer Wien 1879) v Muzeu A. Dvořáka v Praze.

Vážení a milí přátelé, čtete pozorně, z nabídek NdB vybírejte uvážlivě, at' nezmeškáte něco důležitého, co se hned tak nebude opakovat. Členové výboru SPNDB Vám přejí „šťastnou ruku“ při výběru a těší se na setkání s Vámi.

Jana Veselá

Použité zdroje:

Malá encyklopedie české opery	Hudební rozhledy
Malá encyklopedie hudby	DIVA – leden, únor – NdB
Postavy brněnského jeviště	ND Praha – měsíčník
Osobnosti světové hudby	Katalogy NdB a ND Praha 2018/19
Oxfordský slovník opery	Denní tisk a internet
Webové stránky Nd Brno	

Uzávěrka Zpravodaje dne: 2. března 2019

Neprodejné. Zpravodaj vydává Spolek přátel NdB, Jugoslávská 652/98, Brno, IČ 48510777 pro vnitřní potřebu.